

BALANCEREN OP DE ZUIDBUURT

Hoe bestuurlijke afspraken de uitvoering van een bouwproject beïnvloeden en hoe hiermee om te gaan.

Hoe betrek je als megaproject, met grote impact op de omgeving, alle verschillende betrokken partijen en omwonenden op een adequate manier? Ook op het moment dat zaken anders lopen dan gepland? Hoe balanceer je tussen al die verschillende belangen? Durven buiten de gebaande paden te lopen en tegelijkertijd trouw blijven aan je projectorganisatie en waar je voor staat. In dit artikel wordt een case uitgelicht: de Zuidbuurt. Omschreven vanuit het omgevingsteam van Rijkswaterstaat en aannemerscombinatie BAAK tezamen met de perspectieven vanuit drie belangrijke stakeholders: de gemeente, een ondernemer en omwonenden.

Project Blankenburgverbinding

De Blankenburgverbinding (A24) is een van de grootste infrastructurele projecten in Nederland. Een project van 2,1 miljard, inclusief 20 jaar onderhoud, waar op het hoogtepunt 900 medewerkers aan werkten. Op 17 september 2018 gaf toenmalig minister Van Nieuwenhuizen (Infrastructuur en Waterstaat) het officiële startsein voor de aanleg. Zes jaar later gaat op 7 december 2024 de A24 (volgens planning) open. Doel van de verbinding: het verbeteren van de bereikbaarheid van de Rotterdamse regio en de Rotterdamse haven.

De verbinding bestaat uit:

- aanleg van een nieuwe autosnelweg van 2x3 rijstroken;
- verbreding van de A20 tussen Schiedam en Vlaardingen;
- een landtunnel (de Hollandtunnel);
- een watertunnel (de Maasdeltatunnel);
- twee nieuwe knooppunten in Vlaardingen en Rozenburg Rotterdam;
- verdiepte aansluiting op de A20 in Vlaardingen;
- hoge aansluiting op de A15 bij Rozenburg Rotterdam.

Een deel van het tracé van de Blankenburgverbinding.

Sinds 2011 wordt gewerkt aan de Blankenburgverbinding. Dit begon met het spreken van honderden stakeholders. Van omwonenden in Rozenburg, Vlaardingen, Maassluis en Midden-Delfland tot aan professionele stakeholders, zoals overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Omgevingsmanager Marlies Langbroek van Rijkswaterstaat was erbij vanaf het eerste uur: 'We hebben intensief contact gehad met alle omgevingspartijen. Gezamenlijk zijn op basis van schetsen voor het Oranjetracé en Blankenburgtracé varianten uitgewerkt, om uiteindelijk te komen tot een voorkeursvariant.' Veel tijd en energie is gestoken om dit samen met betrokkenen te doen. Samen komen tot een plan dat aansluit bij de wensen en geluiden uit de omgeving.

De weerstand op de noordoever was groot. Vlaardingen is gelegen tussen de snelwegen A20 en A4 en met de komst van de A24 voelde de gemeente en inwoners zich ingeklemd. Midden-Delfland en de natuurorganisaties wilden het aanwezige open polderlandschap bewaken. Omwonenden maakten zich zorgen om de leefkwaliteit en de overlast tijdens de realisatiefase. Veel stakeholders, met veel verschillende belangen.

Marlies: 'Er werden protestbijeenkomsten georganiseerd, handtekeningen werden opgehaald en er is zelfs een protestbos aangeplant. Hier zijn we altijd met respect mee omgegaan, maar we gingen ook door. Uiteraard met aanpassingen, zoals bijvoorbeeld een dak op de verdiepte ligging (nu de Hollandtunnel), een verdiept knooppunt Vlaardingen en aanpassingen aan knooppunt Rozenburg.' Het plan vormde zich tot een Tracébesluit. Marlies: 'Samen en in gesprek met mensen kom je tot het beste ontwerp. Je moet de omgeving in, het beleven en voelen, om dit vervolgens door te vertalen in het plan.' Op 18 juli 2018 werd het Tracébesluit na behandeling bij de Raad van State onherroepelijk.

Bestuurlijke afspraken

'De tunnel die Vlaardingen nooit wilde, maar wel kreeg.' Aldus Bart Bickers, sinds juni 2018 wethouder in de gemeente Vlaardingen, coördinerend wethouder Blankenburgverbinding en goed bekend met het negatieve sentiment in de regio. Bart: 'Het standpunt van de gemeente was heel duidelijk. We zijn tegen de Blankenburgverbinding, maar als die er komt, dan onder onze voorwaarden.' Tegelijkertijd met het vormen van het Tracébesluit werden gesprekken gevoerd met de gemeente Vlaardingen en andere stakeholders om te komen tot bestuurs- en uitvoeringsovereenkomsten. In deze overeenkomsten werden afspraken vastgelegd die vertaald zijn naar eisen in het contract met de aannemer.

Marlies: 'Het doel van de overeenkomsten was inderdaad het borgen van de belangen van partijen en vooral ook om samen tot overeenstemming te komen onder welke voorwaarden de verbinding gerealiseerd kon worden.' Een van die afspraken uit de overeenkomst met Vlaardingen was dat geen bouwverkeer mocht rijden op het onderliggende wegennet, dus de lokale wegen in Vlaardingen. Een andere afspraak (letterlijk uit de overeenkomst): '*De volgende wegen/paden dienen te allen tijde volledig beschikbaar te blijven voor alle verkeer dat daarop in de huidige situatie ook is toegestaan: Maassluisdijk/Vlaardingsdijk, Zuidbuurt, Broekpolderweg, Surfpad.*' Met andere woorden: deze wegen dwars door het projectgebied mogen niet afgesloten worden. Dit bleek in de praktijk een hele uitdaging.

Zuidbuurt

Een van de wegen die niet afgesloten mocht worden is de Zuidbuurt. Deze landelijke weg loopt tussen Vlaardingen en Maassluis, ongeveer parallel aan de A20. Een smalle weg met een maximale snelheid van 30 km per uur waarop auto's elkaar lastig kunnen passeren. Op de Zuidbuurt is veel recreatief verkeer: fietsers, ruiters, wandelaars en skaters. Aan de Zuidbuurt zitten ook verschillende ondernemers: een golfbaan, evenementenlocaties, maneges,

verschillende landelijke winkels etc. De Zuidbuurt loopt over het dak van de Hollandtunnel (landtunnel). Bij de aanleg van de Hollandtunnel hebben omwonenden, bedrijven en weggebruikers veel hinder ondervonden van de werkzaamheden. Anne Peters, omgevingsmanager bij aannemerscombinatie BAAK: 'Toen corona uitbrak stonden wij met heimachines klaar en begonnen wij met de werkzaamheden aan de Hollandtunnel. Vooral dit heien en intrillen van de damwanden gaf geluidsoverlast. En dat net toen mensen thuis in een lockdown zaten en bijvoorbeeld ook probeerden van daaruit te werken.'

Met de bewoners en ondernemers van de Zuidbuurt was gedurende de bouw van de Hollandtunnel intensief contact. Informatiebijeenkomsten, rondleidingen op de bouw, keukentafelgesprekken, bouwbriefen, belondes (ten tijde van de lockdown) en vooral persoonlijk contact. Mirjam Delfgaauw, directeur van golfbaan Schinkelshoek: 'Ik kon altijd bellen, ook in het weekend. Ze waren altijd beschikbaar om antwoord op mijn vragen te geven.' Met de afspraak dat de Zuidbuurt niet afgesloten mocht worden was Mirjam erg blij: 'Wij zijn zeven dagen per week open. Om te golfen, eten, maar we zijn ook een evenementenlocatie. Bereikbaarheid is voor onze bezoekers enorm belangrijk.'

Luchtfoto van de Zuidbuurt met de werkzaamheden aan de Hollandtunnel juni 2021.

Knelpunten

De Zuidbuurt mocht niet afgesloten worden, een strak keurslijf. Gedurende de bouw begon dit in twee gevallen te knellen. Bij de bouw van het dak van de Hollandtunnel (eind 2021) én tijdens de weekendafsluitingen van de A20 (2022).

Hollandtunnel

Het dak van de Hollandtunnel loopt precies ter hoogte van de Zuidbuurt. Het oorspronkelijke plan was om de Zuidbuurt meerdere malen om te leggen om zo gefaseerd het dak te kunnen bouwen. Een ingewikkelde operatie, maar technisch haalbaar. Echter, de planning van de bouw van de Hollandtunnel begon te knellen. Anne: 'Bij het uitgraven van de bouwkuipen in dit tunneldeel ontstonden vertragingen. Problemen ontstonden bij het maken van de vloeren onder water. Het maken van de verbinding tussen de funderingspalen en de onderwatervloer door duikers liep moeizaam.' Juist dit tunneldeel is cruciaal voor het testen van de tunnel technische

installaties. Hier gaan de eerste tunnelsystemen door. Loopt dit deel vertraging op, dan loopt het testen vertraging op en dit kan tijdige openstelling van de Blankenburgverbinding weer in gevaar brengen. Dit laatste wilden we uiteraard voorkomen. Oplossing: Zuidbuurt afsluiten, zodat deze niet meerdere keren omgelegd hoeft te worden en de werkzaamheden in een kortere periode uitgevoerd kunnen worden. Uiteraard niet zonder uitgebreid plan van aanpak en technische aanpassingen (daarover later in het artikel meer).

A20

Tussen het nieuwe knooppunt Vlaardingen en knooppunt Kethelplein is de A20 verbreed van twee naar drie rijstroken per rijrichting. Daarbij horen ook alle werkzaamheden aan de op- en afritten, het plaatsen en verplaatsen van geluidschermen en het verbreden van viaducten. Tijdens het project was voor de verbreding van de A20 een groot aantal weekendafsluitingen noodzakelijk. Alleen al in 2022 waren er 14 weekendafsluitingen en meerdere nachtafsluitingen. De weggebruikers volgden niet altijd de omleidingsroutes en zochten een andere weg, onder andere via de Zuidbuurt. Anne: 'Het verkeer op de Zuidbuurt nam enorm toe. Ook werd veel te hard gereden. We ontvingen klachten van de bewoners.' Oplossing: de Zuidbuurt afsluiten in het midden, waardoor vanaf Vlaardingen en Maassluis de Zuidbuurt goed bereikbaar is voor bestemmingsverkeer, maar niet voor doorgaand verkeer. Anne: 'Een oplossing die veel bewoners toejuichten, maar die niet werd ondersteund door de bedrijven aan de Zuidbuurt en de gemeente Vlaardingen.'

Verschillende belangen

Wij zagen de oplossing in het afsluiten van de Zuidbuurt, om zowel overlast van verkeer van de A20 tegen te gaan, als het versnellen van werkzaamheden aan de Hollandtunnel. Niet iedereen vond dit een goed idee. De ondernemers aan de Zuidbuurt vinden bereikbaarheid belangrijk. Veel bedrijven moeten het juist hebben van toevallige passanten. Klanten gaven bij de bedrijven aan niet te willen omrijden. Mirjam: 'Wij hadden last van de werkzaamheden. Mensen willen niet trouwen op een plek waar je elkaar bij het ja-woord niet eens kunt verstaan. Dit heeft ons trouwerijen en dus omzet gekost. En dan ook nog wegen afsluiten, zodat we niet bereikbaar zijn? Ik raakte gewoon in paniek toen ik het voorstel voor het eerst hoorde.'

Bewoners aan de Zuidbuurt maakten zich weer enorme zorgen over het sluipverkeer bij het niet afsluiten van de Zuidbuurt. Hierdoor werd het erg druk en daar is de weg niet op ingericht. Weggebruikers reden hard en hielden zich niet aan de verkeersregels. Veel bewoners wonen direct aan de weg en maakten zich zorgen over de veiligheid van hun kinderen. Ook ontvingen we zorgen van mensen die daar graag fietsen en wandelen. Er is geen apart fiets- of voetpad. De gemeente Vlaardingen erkende alle zorgen van de bewoners, maar vond de bereikbaarheid van de bedrijven ook enorm belangrijk. Bart: 'De ondernemers hadden al een hele zware periode door corona met af en aan open. Begrijpelijk dat ze onrustig werden bij het idee van een afsluiting.'

Omgevingsaanpak

We startte met het voeren van persoonlijke gesprekken met bewoners en ondernemers aan de Zuidbuurt en (samen) met de gemeente Vlaardingen. Issues en belangen werden geïnventariseerd, geanalyseerd, verschillende oplossingen werden bedacht en besproken met alle stakeholders. Voor de weekendafsluitingen van de A20 en de afsluiting van de Zuidbuurt voor de werkzaamheden aan de Hollandtunnel werden aparte plannen van aanpak geschreven, inclusief participatie- en communicatieaanpak. Voor de A20 werd dit een breder plan, omdat dit ook weggebruikers op de A20 betrof.

Hollandtunnel

Bij de gesprekken over de Hollandtunnel gaf de gemeente aan alleen akkoord te gaan wanneer bewoners en bedrijven hier ook mee zouden instemmen. Bart: 'Het niet mogen afsluiten van de Zuidbuurt was geen doel op zich. Voor mij was vooral belangrijk dat bewoners en bedrijven zich niet benadeeld voelden.' We kwamen uiteindelijk met een voorstel om de Zuidbuurt tien weken af te sluiten. Van oktober tot en met december. Voor de Kerst zou de Zuidbuurt weer open zijn. Een belangrijk onderdeel van de aanpak: een fietsbrug bouwen over de tunnel. Juist omdat de Zuidbuurt een belangrijke recreatieve ader is en veel bewoners zich verplaatsen met de fiets of ander langzaam vervoer.

Fietsbrug over de Hollandtunnel.

De bedrijven reageerden niet enthousiast op het voorstel. Mirjam: 'Ik dacht echt waar zijn ze mee bezig?! Ze houden zich niet aan de afspraak, zijn ze wel te vertrouwen?' Aparte gesprekken werden gevoerd met de bedrijven en dat liep in het begin zeker niet soepel. Marlies: 'De ondernemers waren kritisch en emotioneel, door goed te luisteren naar hun zorgen en hier ook echt wat mee te doen hebben we de gesprekken verder weten te brengen.' Individuele zorgen en problemen werden in kaart gebracht, oplossingen werden gezocht en uitgevoerd. Anne noemt talloze voorbeelden op: 'We hebben bijvoorbeeld bij een bedrijf de oprit en daarmee de draaicirkel aangepast, zodat auto's met opleggers konden keren. Ook hebben we aan een aantal perceeleigenaren vervoersmiddelen (kleine terreinwagens) beschikbaar gesteld, zodat ze over de fietsbrug eenvoudig naar hun perceel konden. Dit allemaal om onnodig omrijden te voorkomen.'

Niet alleen maatwerk werd toegepast. Tijdens de gesprekken werd ook duidelijk dat de bedrijven worstelden met hun zichtbaarheid. Marlies: 'We kwamen samen met de bedrijven op het idee om een campagne uit te rollen. Bouwers van de Hollandtunnel hebben we bereid gevonden om op de foto te gaan met producten van de bedrijven voor mooie campagnebeelden. De foto's met slogan stonden op grote borden langs de Zuidbuurt. Dat viel echt wel op!' De campagne bestond uit een gezamenlijke kick-off met pers aandacht, artikelen met de ondernemers en veel aandacht op sociale media. Bart: 'Tijdens de kick-off stonden we samen met alle ondernemers

te proosten, terwijl ze eigenlijk tegen de afsluiting waren. Dan heb je echt wel wat goed gedaan als team.' Ook Mirjam is enthousiast over de campagne wanneer ze hierop terugkijkt. 'Het was mooie aandacht. Rijkswaterstaat en BAAK legde ook veel ideeën bij ons neer, maar daar werd uiteindelijk onvoldoende op doorgepakt.' De ondernemers zaten tijdens de gesprekken niet altijd op een lijn. Marlies: 'Het initiatief moet ook bij de bedrijven vandaan komen. Ook zij moeten hier tijd en energie in steken.' Mirjam: 'Tja, je gaat dan toch voor je lopende business, dat gaat gewoon voor.'

De campagne leverde ook interne discussie op. Binnen het team (Rijkswaterstaat en BAAK) en binnen Rijkswaterstaat. Kan zoiets wel? Kun je bedrijven zo in het zonnetje zetten? En benadeel je dan niet andere bedrijven? Marlies: 'Dat waren terechte vragen en daar hebben we goede gesprekken over gevoerd. Soms moet je ook durven buiten de gebaande paden te lopen.' De campagne is met succes doorgezet.

Campagnebord langs de Zuidbuurt.

Ook met de bewoners aan de Zuidbuurt zijn gesprekken gevoerd en is geïnventariseerd waar zij tegenaan liepen. Maatwerk stond ook hier centraal. Anne: 'We hebben bijvoorbeeld gezorgd dat gastanks tijdig werden bijgevuld en dat de afvaldienst goed wist hoe die moest rijden.' Echter kon niet alles opgelost worden. Het bezorgen van pakketjes verliep moeizaam, ondanks alle inspanningen met de pakketdiensten. Bewoners in Vlaardingen moesten soms hun pakketjes afhalen in Maassluis. Bijna alle bewoners gaven aan het in die tien weken heerlijk rustig te vinden op de Zuidbuurt. Ook de fietsbrug was een hit, hier werd veel gebruik van gemaakt. Anne: 'Tijdens de bouw stonden regelmatig mensen te kijken. Het gaf ook echt een uniek uitzicht op de werkzaamheden in de tunnel.'

Voor al het ongemak bedachten we verschillende mooie gebaren. Bewoners ontvingen een bon om een kerstukje of een kerstboom uit te zoeken bij een lokale ondernemer, ze ontvingen buitenverlichting om de tuin mee te versieren en aan de Zuidbuurt stond een groot verlicht hert om de buurt extra gezellig te maken met de Kerst. Om te vieren dat de Zuidbuurt weer open was en om ook de ondernemers weer wat extra onder de aandacht te brengen werd aan het hert een fotowedstrijd gekoppeld. Op sociale media moest een foto met het hert gedeeld worden met daarbij #ZuidbuurtOpen. Hier werd veel en leuk op gereageerd. Anne: 'De belofte was voor de

Kerst open en dit hebben we koste wat het kost voor elkaar gekregen. Dag en nacht hebben we gewerkt. Eigenlijk was tien weken nog krap voor zo'n grote hoeveelheid aan werkzaamheden, maar het is gelukt.'

Claudia uit Vlaardingen maakte de winnende foto voor de wedstrijd.

A20

De werkzaamheden aan de A20 met 14 weekendafsluitingen en meerdere nachtafsluitingen hadden een enorme impact op het onderliggende wegennet. Vooral lokaal verkeer liet zich niet omleiden door omleidingsroutes en bleef zijn weg zoeken richting de Zuidbuurt. De gemeente Vlaardingen gaf aan dat het zoveel weekenden afsluiten van de Zuidbuurt teveel negatieve invloed zou uitoefenen op de bedrijfsvoering van de ondernemers. De Zuidbuurt moest open blijven voor doorgaand verkeer. Ook de ondernemers benadrukten dit.

Toch vonden we dat we echt wat moesten doen aan de verkeersveiligheid. Een plan werd gemaakt om de weggebruikers bewust te maken van hun gedrag. Marlies: 'We hebben grote borden langs de weg geplaatst met de oproep rustig te rijden, flyers uitgedeeld aan automobilisten, artikelen gepubliceerd, vlogs gemaakt en sociale media ingezet. Op onze kanalen en die van de gemeente.' Ook werden bewoners geïnformeerd over alle maatregelen en de keuzes die gemaakt werden. Dit leidde soms tot onvrede. Marlies: 'Niet iedereen was begripvol en kon zich vinden in de keuzes. Toch waardeerden ook veel bewoners onze intensieve inzet.'

Verkeersregelaars werden ingezet om zoveel mogelijk auto's terug te sturen en alleen bestemmingsverkeer door te laten. Anne: 'Onze verkeersregelaars kregen met veel agressie te maken. Een paar keer moesten we zelfs de politie bellen. Natuurlijk zouden we het liefste zien dat de agenten de hele dag zouden blijven en handhaven op snelheid. We snappen ook dat ze andere prioriteiten hebben.' Ieder weekend waren we aanwezig om de verkeersregelaars bij te staan en bewoners te woord te staan. Ook wij maakten ons zorgen over het gedrag van de weggebruiker. Soms was dit gedrag zo ernstig dat we zelf over de Zuidbuurt heen en weer gingen rijden, om de snelheid naar beneden te krijgen. Anne: 'We hebben echt alles geprobeerd om de Zuidbuurt zo veilig mogelijk te krijgen.'

Gebiedsconciërge Herman plaatst extra verkeersborden aan de Zuidbuurt.

Cruciale elementen

Wat waren belangrijke elementen om te komen tot deze oplossingen?

Openheid en transparantie

Openheid en transparantie, twee van de kernwaarden van het team Blankenburgverbinding vanuit Rijkswaterstaat en BAAK. We hebben altijd geprobeerd over alle onderwerpen naar alle stakeholders open en transparant te zijn. Bart: 'Ik kijk heel positief terug op deze periode. Het team gaf mij veel vertrouwen. In al het contact was het uitgangspunt begrip voor elkaars belangen en in gesprek blijven.' De gemeente Vlaardingen wilde vooral bewaken dat gemaakte afspraken werden nagekomen en dat inwoners niet verrast werden met werkzaamheden. Bart: 'Ik ben onder de indruk hoe zij alle inwoners meenamen en informeerden. Ik heb me maar één keer zorgen gemaakt. Toen onaangekondigd 's nachts werd geheid. Dit is maar één keer gebeurd. Dat is eigenlijk niks op zo'n groot project over zo'n lange periode.'

Analyses en onderzoeken

Tijdens de uitvoering van het project staken we ook veel tijd en energie in analyses en onderzoeken. Analyse van het probleem, alle belangen en het uitwerken van verschillende scenario's. Onderzoek en onderbouwing, zodat alle stakeholders dezelfde informatie hadden en overtuigd waren van nut en noodzaak. Bart: 'Ik kreeg alle inhoudelijke argumentatie. Zodat ik het

niet alleen zelf kon begrijpen, maar ook goed kon uitleggen aan de gemeenteraad en aan onze inwoners. Ik had ook een bestuurder kunnen zijn die uitstraalde: afspraak is afspraak en ik beweeg niet. Ik durf dingen anders te doen, maar dat kan ik alleen met informatie vanuit het project.'

Stakeholders zoals de gemeente Vlaardingen en de ondernemers stelden ook goede inhoudelijke vragen. Bijvoorbeeld waarom wel een fietsbrug en geen autobrug? Dit werd serieus genomen en onderzocht. Anne: 'Met onze technische deskundigen hebben we de mogelijkheden van een autobrug uitgebreid onderzocht. Uitkomst was dat dit niet ging vanwege de slappe ondergrond en het gebrek aan aansluiting op het onderliggende wegennet. Dit oplossen kostte meer tijd dan de winst van de afsluiting.'

Maatwerk

De Blankenburgverbinding is een enorm infrastructureel project met eigenlijk heel veel kleinere deelprojecten. Ieder deelproject heeft zo eigen issues en aandachtspunten. Maatwerk staat hierbij centraal. Marlies: 'Het hoeft niet altijd groots en meeslepend te zijn. Het gaat erom dat mensen zich gehoord voelen en dat we hier wat mee doen. Ik zou soms wel willen dat we intern wat sneller gaan. Besluiten duren soms lang, dat zet druk op het vertrouwen.' Bart: 'Ik vind het knap om het omgevingsteam zo te zien schakelen. Zo zijn ze bezig met strategische plannen van aanpak en zo zijn ze verduisterende gordijnen aan het ophangen bij bewoners met lichthinder. Dit is zo menselijk en zo noodzakelijk.'

Geen verrassingen en afspraken nakomen

Veel tijd ging zitten in het zorgvuldig informeren van de omgeving over alle werkzaamheden en de overlast die daarbij komt kijken. Via verschillende kanalen werd dit gedaan. Van huis aan huis brieven tot digitale informatie. Je kon het bijna niet missen. Ook het credo 'afpraak is afspraak' werd door iedereen binnen het projectteam (niet alleen het omgevingsteam) van Rijkswaterstaat en BAAK serieus genomen. Hebben we de omgeving iets beloofd? Dan komen we dit na. Kunnen we dit niet nakomen, dan leggen we dit eerlijk uit. Bart: 'Het project draaide in de informatie nooit om de hete brei heen. Altijd eerlijk. Niets werd goedgepraat. Dit werd door mij en alle inwoners enorm gewaardeerd.'

Vast team

Binnen het omgevingsteam werkt al jaren aan de kant van Rijkswaterstaat en BAAK hetzelfde team, we werken nauw samen en opereren eigenlijk als één team. Ook bij de gemeente Vlaardingen is stabiliteit op bestuurlijk en ambtelijk niveau. Bart: 'We weten wat we aan elkaar hebben en we werken heel nauw samen met het project. Ik voel ook de verantwoordelijkheid. Soms word ik aangesproken door inwoners, alsof ik zelf de tunnel aanleg. Zo voelt het eigenlijk ook.' Mirjam: 'Het is heel fijn dat ik een vast aanspreekpunt heb. In het begin ging het moeilijk, maar daarna ging dit heel goed.'

Geleerde lessen

In het artikel zijn al veel lessen en ervaringen voorbijgekomen. Maar wat noemen de betrokkenen als de geleerde lessen bij deze case?

Marlies: 'Ik heb geleerd dit soort afspraken niet meer op deze manier te maken. Je maakt het een aannemer heel moeilijk. In de planvorming denk je: technisch is alles mogelijk, en dit is ook zo, maar de impact die het heeft op het bouwproces en de kosten worden hierbij onderschat. Daarnaast gaat het om de intentie van de afspraak. Wat wordt hiermee bedoeld en met welke

aanpak kunnen we per situatie hier invulling aan geven. Waarbij alle verschillende belangen worden betrokken bij de oplossing.'

Anne: 'Een aannemer wordt vaak in een dusdanig strak pakket van afspraken geduwd waar we ja tegen zeggen. Als wij vanaf begin af aan hadden gezegd dat we tien weken de Zuidbuurt moesten afsluiten had waarschijnlijk iedereen dit geaccepteerd. Je moet eigenlijk uitkijken met dit soort afspraken zo ver van tevoren maken. Een omgeving is gebaat bij helderheid, duidelijkheid en voorspelbaarheid.'

Bart: 'Jezelf durven kwetsbaar opstellen en dat deed dit project. Vervelende boodschappen brengen en alles inhoudelijk motiveren. Menselijke kant laten zien en aandacht geven. Omgevingsmanagement is heel belangrijk. Het is veel meer dan alleen participatie. Het is schakelen en op zoek gaan naar oplossingen. Inhoudelijk moet het kloppen. Dan ben ik als bestuurder ook bereid mee te denken. Omgevingsmanagement doe je er niet even bij. Daar kunnen wij als gemeente nog heel veel van leren.'

Mirjam: 'Wees eerlijk en wees open en geef de juiste informatie, goed en slecht. Ga niet te star om met wettelijke maatregelen. Kom je omgeving tegemoet! Kleine gebaren zijn belangrijk. Gebak sturen bij een mijlpaal en af en toe op de koffie komen om gewoon bij te praten en niet alleen bij problemen.'

Geïnterviewden

Wethouder Bart Bikkers gemeente Vlaardingen

Mirjam Delfgaauw directeur van golfbaan Schinkelshoek

Marlies Langbroek omgevingsmanager Rijkswaterstaat

Anne Peters omgevingsmanager aannemerscombinatie BAAK

Auteur

Anouska Hoogendoorn-Lagerwaard

Sinds 2019 werkzaam bij de Blankenburgverbinding binnen het omgevingsteam van

Rijkswaterstaat en heeft samen met het hele team (Rijkswaterstaat en aannemerscombinatie BAAK) gewerkt aan (onder andere) deze case.